

KIADÓ HIVATAL:
zikes Antalkönyvnyom
dája, hova az előfizetés
pénzek, hirdetések és
minden a kiadóhivatal
érdeklő közlemények
küldendők.

Nyilttérben egy
sor közlési díja 10 kr.
Hirdetések jutányos
áron vétetnek fel.

SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER, VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR
Egész évre 5 frt. —
Félévre . . . 2 frt 50 kr
Negyedévre 1 frt 25 kr

SZERKESZTŐSÉG.
Beliczey-ut, 15. szám
hova a lap szellemi ré
szét illető közlemények
küldendők.

Kéziratok nem
adatok vissza

Nyelvében él a magyar.

Ha van nemzet, melyet nyelve tesz azzá a mi, akkor az a magyar nemzet. A magyar faj messze Ázsiából került e haza szent földjére és fajrokonok és testvérek segítségével nélkül alapított hazát és nemzetet. Megtartotta magyar faju jellegét, dacára annak, hogy köröskörül teljesen elütő idegen nyelvű és faju nemzetek laktak, dacára annak, hogy folyton vad ellenségek vették őt körül, kik kiakarták irtani a földszínéről, bele akarták olvasztani saját nemzetiségükbe. Megpróbálták édes anyanyelvünket eltörölni tűzzel, vassal, morális kényszerrel, rendeletekkel, szép asszony mézes-mázos szavaival; voltak időszakok, mikor már siker kezdte koronázi elleneink nyílt, — vagy orvtámadásaikat, de az igaz magyar szív mindég megérezte azt, hogy ha magyar nyelve elvész, akkor utána vész az alkotmány, utána az államiság, utána a haza. És lerántották a gyász lepeit, mely ránk volt borítva, elmúlt a káprázat, a szem világosabban kezdett látni, az agy gondolkodni, a szív működni és újra kezdett a nép magyarul beszélni, a költő magyarul énekelni s így folytonosan harcolva nyelvünkért elértük az ezredik évet.

És most a mikor már azt hisszük, hogy ezer évi harc után, ha egyebet nem, de kivittük azt, hogy nyelvében él a magyar s e nyelvet feltétlenül tiszteli és elismeri minden e hazában élő lélek, egy különös jelenséget látunk támadni. Itt bent a hazában vannak egyes társadalmi rétegek, melyek nyíltan merészelnek szembe szállani a magyar állam jogával a magyar törvénnyel, egyszerűen negligálva nyelvünket, idegen, szót idegen nyelvet akarnak becsempészni, követelőleg kezdenek fellépni, hogy mi magyarok ismerjük el az idegen nyelv jogosultságát hazánkban.

Vajjon nem létezik-e már magyar társadalom, hogy ezt így tovább tőrjünk?!

Majd itt, majd amott az országban támad egy ismeretlen próféta, ki templomban a szószékről, iskolában a katedrálról, nyilvános gyűlések alkalmával a legarczátlanabb módon szónokol nyelvünk ellen; törvényszékeknél, bíróságoknál kihallgatások alkalmával nyíltan bevallják, hogy ők igenis tudnak magyarul, de elvők, hogy nem beszélnek magyar nyelven és a törvényszék elnöke kénytelen tolmácsot hozatni, hogy egy leendő fegyenczet kihallgatáson és megérthesse, hogy az idegen nyelven mit beszél?

Sőt mi több magyar hatóságaink saját se-regüktől idegen nyelvű iratokat kapnak és megkivánjuk hazafias magyar hivatalnokainktól, hogy ők okvetlen megértsék az idegen nyelvet s talán még idegen nyelven válaszoljanak is reá.

Te magyar társadalom és te nem látsz, te nem emeled fel tiitakozó szavaidat e páratlan orvtámadások ellen? Talán ismét gyászfátyolt kezdenek borítani szemedre a XX-ik század és ezredéves ünneped előestéjén? Már e század elején 1830-ban hoztak egy bölcös törvényt, melynek VIII-ik cikke kimondja, hogy az országban levő valamennyi katonai parancsnokság magyarul tartozik levelezni.

Avagy nem ösmeri-e saját hadseregünk az ország törvényét, vagy ösmeri azt és nyíltan ellene mer szegülni? Mivé lesz akkor a társadalmi rend, ha egyes kasztok, egyes körök törvényeinket magokra nézve kötelezőnek el nem ismerik?

1840-ben hozatott egy törvényczikk a VI-ik, melynek czime: „A magyar nyelvről.” Mily szépen hangzanak annak bevezető sorai

Ö felsége atyai szívének hiv magyarjaihoz visseltető jósága azon újabb dicső példáit melyeket a nemzeti nyelv gyarapítása eszközlése végett a jelen országgyűlés alatt is adott, a karok és rendek mélyen tisztelik. És ezután következnek sorban a pontok, hogy az országos felirások Ö felségéhez magyarul történjenek a törvényhatóságok egyedül magyar nyelven szerkesszék felirásaikat, az egyházi hatóságok egyedül magyarul levelezzenek, a gyülekezethez a szent beszédek magyar nyelven tartassanak; minden vallásbeli különbség nélkül plébánosoknak, egyházi szónokoknak, káplánoknak és segédeknek olyanok alkalmaztassanak, kik a magyar nyelvet tudják, a magyar nyelvnek tudása a katonai véghelyeken is gyarapítsák, s a magyar ezredeknek kormányai a magyarországi törvényhatóságokkal magyar nyelven levelezzenek.

Felséges uram és királyom! A te atyai szíved hű magyarjaid iránt ma sem változott meg, de igenis alattvalóid hűsége a magyar haza iránt megváltozott, mert igen sokan vannak, kik a szentesített törvényeket nem tisztelik és annak ellene szegülnék. A te parancsod, a te akaratod szent legyen, minden honpolgár előtt! Oh nézz körül e hazában, Szent-Isztván koronájának van még fénye, mely beragyog a sötétség minden zugába, királyi pálczád fenségével sujts le mindent, a ki ellene szegül az elődeid által szentesített törvényeknek!

És te magyar társadalom ébredj és zuditsd haragodat mindazokra, akik buta göggel, hitvány rosszakarattal, szemérmetlen tudatlansággal nem akarják elismerni azt, hogy e hazában egyedüli jogos és törvényes nyelv a magyar!

Igen a magyar társadalom becsülete fo-

TÁBUZA.

— A „Szarvasi Lapok” eredeti tárczája. —

A C S I K Ó S.

(Mükedvelői előadás; tartották Szarvason 1893. augusztus 6-án.)

Telt ház nézte végig a mükedvelők előadását. Érdekes női fejek, ki szöke, ki barna, hajoltak össze sugdosódva, megismerik-e majd egyszerre? — már kiki, a kire gondolt; bajszos és bajszatlan fiatal emberek a Rózi szeméiről regéltek, öreg urak a mükedvelői előadás hasznosságát hánytorgatták...

Lassú fészkelődés, párás meleg, itt-ott a türelmetlen várakozás dobogása...

Felgördült a függöny!

„A tüzöltő parancsnokság... Rosz ómen! a tüzöltő égette a lámpaláz!

Azután kezdtek az előadást. Drámai mozzanatokkal teljes darabot adtak a mükedvelők: a Szigligeti Csikósát. Erőtéljes, élénk festése a csikós életnek, a röghöz nem kötött jobbjá helyzetének: szembeállítva a földesúri hatalommal. Három képe a különböző életviszonyoknak; ugy illenek össze, mint mozaikban a kövek; a ravasz Bencez tervéi a forrasztó, az özsze-kötő kaposcs köztök. A három kép keretében történik az egész cselekvény, abból nyerik a személyek karakterüket, jellemvonásukat. S már e kevés sorok után is dicsérettel kell megemlékeznünk Golián Soma urról — a darab választásáért! A három életviszony

oly jellemző, karakteristikus vonásokat tüntet fel, mely könnyen megragad, könnyen átérthető, a finomabb, lélektanilag igaz, mély alakítás iránt (melyet mükedvelőktől ritkán várhatunk) fogékonysággal nem bírónak is lehetővé teszi az eljátszást. A mükedvelő nem adhat aprólékosságig menő kidolgozást, hanem, mint a színházi festő, csak a fővonásokat domborítja ki. S e darab épen alkalmas arra, kiváló, karakteristikus vonásai miatt.

Visszatükröződött ez a darab hősnője, Rózi játékában. Zűs Irma k. a-ról nem mondhatjuk, hogy szerepe minden előnyt kihasználta volna, de azért ott élt alakításában az eleinte vidám, alapszában viglelkü, szerető parasztleány, kit azonban életsorjának sajátos alakulása tesz később bussá s fakasztja lelkéből a szomorú dalokat. Épen ebben állott Zűs Irma k. a. erőssége. Míg szerepének első részeiben nélkülözte a könnyed, élénk mozgást — a fájdalmát dalokba öntő bús leányt már igen szépen ábrázolta. Hanganyagában jó tolmácsa is volt büjének s dalával kiérdemelte a tapsokat s a virágbokrétákat. A kisasszony első fel-léptéhez csak gratulálhatunk, óhajtvá, hogy máskor is szerepeljen a mükedvelők színpadán.

Más mértékkel kell mérnünk Gruber Géza urat. Nem mükedvelő, de valódi színésztemperamentum. Játéka rutinizott, színezése igaz, minden tekintetben helyes, kifogástalan alakítást nyújtott. Az ő szerepe az aprólékosságig ki volt dolgozva, sőt egy helyen épen a lélektanilag mély igazságra való törekvés — az aethetica, a szépzézés kárára vált: a korecsmaj jelenetbeni csuklása. No de! ez olyan emberekkel is megtörténik, mint Arany János:

(„Végig csordult a nyál Toldi szája végén”) A czimszerepet Golián Soma ur adta. Egy sablonos dicséret — méltánytalan volna vele szemben. Játékának kritikusa a közönség tapsvihara volt, rendezői ügyessége, tapintata elismerésül meg a mükedvelők babékoszoruja szolgált. A nagy közönség csak fáradozásainak eredményét látta, de nem azt a gondosságot, azt a sokoldalú figyelmet, mit a betanításnál elkövetett! Teljes értékében csak akkor méltányolhatná érdemeit. „A rendezőnek egy egész embernek kell lenni, ki maga is a legjobb színész” s Golián Soma ur ilyen rendezőnek mutatta magát!

Elismerést érdemel Liszka Gizella k. a. Szerepében két fővonás különböztethető meg: a szenvedélyesen szerető anya, mely a fia halála miatti kétségbe-esésben nyilvánul s a földesasszony gögje, ki a tarokkot is elébe helyezi egy jobbjá panaszának. Mindkettőt jól alakította, de különösen az elsőt! Nagyon átérzte az anya fájdalmát s ennek hatása alatt formált játéka teljes mértékben nyerte ki a közönség tetszését. Ki kell emelnünk Bencez ábrázolóját is. Ő a darabnak Mephistophelese, ő az intrikus. Gyurik ur játéka szerepe jó fölfogását, tudatos biztonságát árulta el. Első jelenetét élénk taps jutalmazta s az érdeklődést játéka iránt mindvégig fenn tudta tartani.

A többi szereplők sem először vitték alakításukat a színpadra. Pollák Béla urat már ismerte a közönség. A pattogó szolgabíró — jó személyesítőre talált benne. Petricz Zoltán ur több tapsot érdemelt volna. Az öreg paraszt változatos lelki érzelmeinek egész skálája tükröződött arczán; hangsúlyozása, mimikája jól megállta helyét; az est sikerében jelentékeny része volt. Nem

rog itt kérdésben. Ne ámitsuk magunkat, ne higgyünk azoknak kik azt mondják, hogy sovíniszták vagyunk, mert a magyar tanul és tud is idegen nyelveket a külföld irodalmát minden művelt magyar ismeri és nagyra becsüli, de nekünk jogunk és kötelességünk itt a hazában az állam hivatalos nyelvén beszélni, levelezni és összes hatóságainknak kötelessége vissza utasítani minden olyan iratot, mely nem magyar nyelven, vagy legalább nem magyar nyelven is lesz hozzá beküldve.

Anglia, Német, Francia vagy Oroszország hatóságai, pillanatig sem gondolkodnak azon, idegen nyelvű iratokat visszutasítsanak-e és őket senki sem vádolja sovínizmussal, de a magyar, ha jogát követeli, akkor sovínista lesz.

Nem úgy magyar társadalom! Te még szabad vagy, téged még le nem nyögözt a hízog szolgálata gyáva meghunyászkodás, követeld emelt fővel és hangosan nyelvedet, tanító és paptól, katonától, és polgártól, kereskedőtől, iparostól és hivatalnokaidtól mert különben még egy ezredév után már nem létezik, — ha nem nyelvében él — a magyar!

Dr. Székely Albert.

Képviselői közgyűlés aug. 7-én.

Folyó hó 7-én tartott képviselői közgyűlés végre valahára érdemlegesen foglalkozott a regale egyezséggel. Klenk József képviselő azon indítványát, hogy a város a regale jogokért 90 frtot fizessen a képviselő testület elfogadta.

Mi sem vagyunk barátja a pernek, sőt mondhatjuk, hogy a méltányos egyezséget sokkal észszerűbbnek tartjuk a bizonytalan pernél, de be kell vallanunk, hogy részvényenként a 90 frtot soknak tartjuk és félős hogy ezen kötött egyezséget a megye nem fogja jóváhagyni.

Nem kívánunk, ezen ügygyel most tüzetesen foglalkozni, hanem annyit ki kell jelenitenünk, hogy ezen, a városra nézve fontos kérdés megoldására minden módot meg kell ragadni, hogy közmegelegedésre oldassék meg. Hiszszük, hogy az sikerülni fog a kiküldött bizottságnak.

Elnökölő bíró konstátálta, hogy a képviselők ha

maradt hátra ücsese Petricz József sem. Pár szóból álló szerepével élénk derűtséget kelte, kitűnően alakítva a falusi rekrám képét. Astolf megálta helyét.

Felek ur maradt utójára! Hogy nem az első közt emlitem, annak mellék szerepe az oka, melyet a fűszerepek után kell tárgyalnom. Külömben erre rámondhatnám, hogy: — végén csattan az ostor! Szerepének minden szavát kiaknáza, eredetiségével, a legkitűnőbb humoros, kacagtató alakot teremtetve — az idegen komornyikból.

Nevettek is neki eleget; csak a részeg asszonyok jelenete versenyezhetett vele derűtség dolgában.

A karról bizony nemsok jót mondhatni: a cigány zenekíséretét meg éppen meg is kell róvunk. Meg kell pedig tennünk Zűsz Irma k. a. érdekében, kinek egy dalát rontotta el a cigány zenekíséretel. Hisz már a szó fogalma (kíséret is azt mondja, hogy a zene vagy követi, vagy együtt jár az éneklővel, de semmiesetre sem előzi meg. Rózi egy dalánál pedig két hanggal járt előtte s innen származott a dissonancia, melyen a kisasszony egy elnyújtott hanggal akart segíteni.

Az egyesek jó alakítása, a helyes öszhang, a választékos, esinos öltözékek, jól sikerült maskirozás tette, hogy csak egy vélemény lett általános a műkedvelői estről s ez meghajlik a szereplők előtt. Bár nem tartozik e kritika körébe még legrövidebben is a műkedvelői előadások hasznosságát érinteni, annak erkölcsi előnyeit, céljait hánytorgatni, mégis azzal az óhajattal vetek annak véget, hogy szerte ez országban minél inkább hódítana tért az ilyen — műkedvelői előadás.

F. S.

tározat képes számban jelentek meg, mire a közgyűlést megnyitottak jelenti.

Práznovszky szolgabíró felszólítja a képviselő testületet, hogy az üresedésben levő esküdti állásra három egyént kandidáljon, ezen állásra Sárkány János, Darabos György és Melis Mátyás kandidáltatott.

Ezután következett Klenk József a regale egyezségre vonatkozó indítványának tárgyalása, hogy ezen 3 éve megindított per, sok évig elhuzodhatik, hogy a regale jogok kártalanítása fejében nyert állami kötvények a per miatt bírói letétben lévén, nem hasznosíthatók, hogy ezen áldatlan helyzet megszüntetése a testvéries egyetértés megóvása céljából is szükséges — 37 szóval tehát egyhangulag a következő ajánlat tervését határozta el.

A község átvései 1894 év Január 1-én a regale jogok kártalanítása fejében nyújtott bírói letétben levő 229-139 frt 08 krnyi értékű államkötvényekben, s az ezek után — a kibocsátástól 1893 év decz. 31-ig járó kamat szaporulatot, a regale közbirtokosság kezelése alatt levő minden ingatlan s a még fenálló királyi kisebb hasznvételi jogokat, az összes ingóságot, kivéve a szarvasi takarékpénztárban elhelyezett készpénzt és a folyó jövedelmet a Terray féle 1000 frt követelést.

A község ezek ellenében megváltás fejében fizet minden regale jog után egyenként 90 frtot.

Az egyezség létrejötte s felsőbb jóváhagyás esetében a származó évi jövedelem első sorban a felveendő kölcsön törlesztésére, a fenmaradó jövedelem pedig kizárólag a község cultur céljaira fordítandó. Ezen határozat a regale közbirtokossághoz áttétetett.

Társulati óvoda átvételére nézve 1892-ben kötött egyezséget, mely szerint a társulati óvoda minden tartozékaival együtt a község tulajdonába megy át elvállalván, a község ez ellenében a társulat terheit 294 frt 70 krnyi összegben névszerinti szavazás mellett 33 szóval 3 ellenében [Kovács János szavazatával nem élt.] Ezen óvodába vagyos községi lakosok gyermekei mérsékelt díj fizetés mellett vétetnek fel.

Tárgyaltatott Békésvármegye közig. bizottságának 723 sz. határozata, mely szerint egy új községi óvoda még az év folyamán felállítandó, erre nézve határozat, hogy két községi óvoda fog felállítani f. évi szeptember hóban, egy a 2-ik és egy a 3-ik tizedben, bérházban, ezen két óvodára előirányoztatott 1893 év Szeptembertől 1894 évi Január 1-ig 678 frt, az 1894 évről pedig 1340 frt. ezen kiadások a költségvetésben felvéve nincsenek, tehát pótköltségvetés válik szükségessé.

Ezen két községi óvodába állandó gondozásban nem részesülő gyermekeken kívül, fizetésre képes szülők gyermekei is felvétetnek — amennyiben a hely terjedelme megengedi, egy évi időre díj nélkül. Ezen határozat 33 szóval 3 ellenében hozott, egy képviselő szavazatával nem élt.

Végül tárgyaltatott Fabó András és külön Fabó Pállal — a községi körgát által elfoglalt területek kárpótlása iránt kötött egyezség, mely szerint nevezetteknek külön-külön 35 szóval (egyhangulag) 52 frnyi kárpótlás szavaztatott meg.

Az augusztus 9-én folytatva tartott képviselői közgyűlésen a következő tárgyak lettek elintézve. A kákapusztai közbirtokosság az iránti kérvénye, hogy a vadászati jog bérletére vonatkozó 1889-évi köztű bér szerződés hatályán kívül helyeztessék.

A kérvény a vonatkozó ügyiratokkal együtt kiadott véleményezés végett Mikolay Mihály elnöktele alatt kiküldött bizottságnak, ezen bizottság tagjai az elnökön kívül. Dr. Szemző Gyula, Dr. Reizmann Adolf és Salacz József, ezen ügy valamint a tárgysorozatba felvett többi ügyek érdemleges elintézése folyó 15-ére egybehívandó közgyűlésre halasztott.

T a n ü g y.

Beiratások a közs. polg. fiu- és leányiskolába az 1893—94-ik tanévre.

A tanév közeledtével a t. szülőknek szives tudomására hozom, hogy a polg. fiu-iskola 4-ik, és a polg. leányiskola 2-ik osztályaszeptember 1-én szintén megnyílik. — Mindkét polg. iskolába a tanulók felvétele és beírása augusztus két utolsó és szeptember öt első napján, mindennap délelőtt 9—12, és délután 2—4-ig a polg. iskolai igazgatóság irodájában történik, — Ugyanez a eszközöltetnek a felvételi és javító vizsgálatok is. — A később jelentkezők csak iskolaszéki vagy tanfelügyelői engedéllyel, vagy egyáltalában fel sem vehetők, azért kérve figyelmemet a t. szülőket, meggyeskedjenek gyermekeik beiratásával lehetőleg sietni, nehogy a jelen évben is előforduljon azon eset, hogy a teljesen későn jelentkezőket kénytelen legyek visszautasítani.

Ugy a polg. fiu-, mint a polg. leányiskola I. osztályába azon tanulók vehetők fel, akik:

1.) Életük 9-ik évét már betöltötték és az elemi népiskola 4-ik osztályáról bizonyítványt tudnak felmutatni, vagy pedig a felvételi vizsgát sikerrel kiállják:

2.) A polg. iskola 2. 3. és 4-ik osztályába pedig csak azon tanulók léphetnek, akik a megfelelő alacsonyabb osztályt valamely polg. vagy középiskolában, — reál vagy gymnasium, — legalább elégséges sikerrel elvégezték; vagy pedig azok, akik sikeres felvételi vizsgát tesznek, melynek alapján abba az osztályba soroztatnak, amelybe koruknál és képzettségüknek fogva beillenek. — Az elemi népiskola V. és VI. osztályát bevégeztet fiúk, ha a felvételi vizsgát sikerrel kiállják, lehetőleg a 2-ik osztályba vétetnek fel.

3.) Azon tanulók, akik a gymnasiumban latin nyelvtan, — vagy a reál iskolában francia nyelvtanból kaptak elégtelen osztályzatot, a polg. iskola megfelelő magasabb osztályába léphetnek; s végül azok, akiknek a középiskola valamelyik osztályában két elégtelen érdem jegyük van, tanfelügyelői engedéllyel azon polg. iskolában tehetnek felvételi vizsgálatot, amely polg. iskolába beakarnak iratkozni.

A beiratások alkalmával a növendék szülőjének vagy helyettesének kíséretében tartozik feljönni, és köteles bemutatni: a) Keresztlevelét, vagy születési bizonyítványát; — b) A népiskola 4-ik osztályának bevégezéséről tanuskodó bizonyítványát, és c) Az újraoltásról nyert igazolványát.

Minden növendék fizetni köteles: a) Beiratási díjat 1 frtot, de csak egyszer, mikor először lép az iskolába; d) Tandíjat helybeliek 4, vidékiek 10 frtot; — e) „Értesítőre“ és egyéb iskolai szükségletekre 1 frt 50 kr. és d) ifjúsági könyvtárra 50 kr., összesen 7; — illetve 13 frtot; mely összegnek fele a beiratások alkalmával azonnal lefizetendő.

A latin nyelvtan tanításáról is intézkedve van, a tandíj ottan is két részletben fizetendő; mely azonban csak a beiratások alkalmával állapítatik meg, de 10—15 frtnál a latin tandíj nem lesz nagyobb.

Szegény és vagyontalan szülők gyermekeik tandíjának elengedéséért a nagytekintetű Iskolaszékek folyamodhatnak; a kérvények augusztus 25-ig az iskola igazgatójánál nyújtandók be; a kérvényhez csatolandó: a múlt évi iskolai és a községtől kivett szegénységi bizonyítvány. Gondoskodás történt arról is, hogy az igazán szegény, de szorgalmas és jó tehetségű növendékek a szükséges tankönyveket teljesen ingyen kapják.

A magán tanulók beiratása szintén a rendes tanulók beiratásával egyidejűleg történik; minden magán tanuló az iskolai járandóságokon kívül még külön vizsgadíjat is köteles fizetni.

A vidéki növendékeknek alkalmas és megfelelő elhelyezéséről, és csere gyermekek szerzéséről — német szóra, — az igazgatóság készséggel gondoskodik.

Iskolánkat főképen a földmives mezőgazda, kereskedő és iparos szülők figyelmébe ajánlom! gyermekeiket megfelelőbb iskolába, mint a polg. iskola nem adhatják; a tanév elejétől kezdve az osztályok számának megfelelőleg a tantestület is teljes lesz; az iskolaszék minden szakrökökkelveles tanerőt alkalmazott, a kiknek szakképzettsége biztosíték arra nézve, hogy mind két polg. iskolánk a maga elé kitűzött célt elfogja érni!

Oroszházán, 1893. augusztus hó 6-án.

Nagy Lajos.

a közs. polg. fiu- és leány iskola igazgatója.

Ujdonságok.

— Színház. Ma egy hete adta a műkedvelői ifjuság Szigligeti Ede „Csikós“ című jeles népszínművét zsufofáig telt ház előtt. A műkedvelők előadása ez alkalommal is általános tetszésben részesült, sőt a szereplők közül többen csokrokat és tapsot is arattak. Különösen pedig kiemelkedtek. Golián Soma, aki Márton csikós szerepét oly híven játszotta meg, hogy dicseretére válna egy gyakorlott színésznek is. Nagy érdem illeti Goliánt az előadás rendezésében is, mert ő volt az, aki a felkérésnek engedve, sem időt, sem fáradságot, sem költséget nem kimélt; csak hogy a műkedvelők előadása által ez évben is a közönségnek kellemes estélyt, a jótékony czélnak pedig korszálatot tehessen. Lankadatlan fáradozásnak eredményét láthatuk a színi előadás ügyes menetén, észrevehetjük a szereplők jelmezén, illetőleg a decorátió. A jeles rendezőnek szives fáradozását a közönség teljes elismerésén kívül a műkedvelők egy remek habér koszorúval jutalmazták. A darab főalakja Gruber Géza szintén ritka precízitással adta a csikós bojtárt. Elegáns megjelenése hódított, előadása nagy színészi tehetségre

vallott. Z ú s z I r m a szintén elég jól betöltötte helyét, csak dalaiban pár helyen tulszárnyalta a zenekart. L i s z k a G i z a ügyesen személyesítette az özvegy Karvasinét. Petricz József, Pollák Béla, Felekly Adolf, Gyurik Pál, Józsa Márton és Petricz Zoltán helyesen fogták föl és elég élénken játszották meg szerepeiket. Tetszéssel tükrözték vissza a három részeges asszonyt Ferenczy Ferenczné, Gyurik Pálné, és Petrásovics Giza. Általában az összes szereplők működése kielégítette azon igényeket, mit a műkedvelők előadásától rövid idejű készülés után kívánni lehetett.

— **Török Károly** volt szarvasi kir. albiró — ki N-Szalontára járásbíróvá lett kinevezve, tiszteletére f. hó 8-án este a helybeli kaszinó nagytermében fényes bankettet rendeztek tisztelői, amelyben városunk egész előkelősége részt vett. Lengyel Sándor és Tapolicsányi Imre urak által — személyesen meghívott, körünkől távozó bírót a kaszinó helyiségébe való lépésekor hársány éljen fogadta, s legelső toasztot Lengyel Sándor ügyvéd mondott a távozóra, utána Tapolicsányi Imre a távozó kartársat bucsuztatta el, mire az ünnepelt is meleg hangon búcsuzott el a szarvasiaktól, megköszönve nekik azon megtiszteltetést, a melybe ma is részesítették, megköszönve azon jóindulatot melyet 7 éven át Szarvason töltött ideje alatt vele szemközt tanusítottak. Toasztot mondtak még Beöthy Algernon, Dr. Salacz Oszkár, Benka Gyula, Valentinyi Jenő, Mázor József és Brüller Ede. A banquet menüje kitünő volt, a társaság vígan töltötte a kedélyes estét, melynek csak egy üröm csepeje volt, a sajnálkozás a felett, hogy Szarvas városa ismét egy rokonszenves alakot, egy derék jó barátot, egy kitünő bírót veszített el. Török Károly másnap azaz szerdán a reggeli vonattal utazott, a bíróság tagjai és az ügyvédi kar kíséretében, kik a vasutnál bucsuztak el még egyszer a távozótól.

— **A kormánybiztosi intézmény megszüntetése.** Ismeretes dolog, hogy három évvel előbb a megyénkben előfordult munkásrendülések után a vármegye új főispánja Reiszig Ede, ez időszert a kereskedelmi miniszteriumban államtitkár, kormánybiztos sá neveztetett ki, hogy kivételes hatalommal és radikális módon fojtassa el a szociális tüneteket és intézkedjék gyógyításukra. Napokban érkezett le Hieronymi miniszter leírata, melyszerint a miniszter „minthogy a viszonyok jelenleg annyira javultak, hogy kivételes intézkedésekre nincs szükség. Tallián Béla főispán a kormánybiztosi teendőktől felmentti. Tallián Béla főispán már a múlt november havában tartott instellációján megígérte, hogy felmentését kérni fogja. Tallián májusban kérte a belügyminisztertől felmentését, amely el is fogadtatott. A tényt jóleső örömmel vesszük tudomásul, mert ezzel hivatalosan elismertetik az, hogy Békésmegyében a viszonyok egészségesek. A kivételes hatalommal felruházott kormánybiztosságra egyáltalán nem volt szükség.

— **Esküdt választás.** Folyó hó 13-án délelőtt az isteni tisztelet után a városháza udvarán esküdt választás lesz. Ezen állásra a következők vannak jelölve: Sárkány János, Darabos György és Melis Pál.

— **Békésmegye az ezredéves kiállításon.** Ismeretes dolog, hogy Lu k á c s Béla kereskedelmi miniszter az ezredéves nemzeti ünnep alkalmával rendezendő millenárius kiállítás sikere érdekében Békésmegyében is helyibizottságot nevez ki. A vármegye és gazdasági egylet közösen jelölik ki a helyibizottság tagjait. J a n c s o v i t s Pál alispán a következő urakat hozta javaslatba a főispán előtt a helyi bizottságba való kinevezetés végett: Ladies György, Göndöcs Benedek, Gerlein Reinhardt, gróf Wenckheim Géza, Sohár Kálmán, Vidovszky János, Varságh Béla, Kherndl György, Dérczy Ferencz, Mikolay István, Fleuber János, Székér Mihály, Beliczey Rezső, Cs. Szabó Gergely és Haviár Dani. E hirrel kapcsolatban megemlítjük, hogy a miniszter a nevezetesebb békésmegyei épületekről való felvételeket felkérte, hogy Békésmegye ily alakban is képviselve legyen az ezredéves kiállításon.

— **Tér-zene.** Városunknak elismerésre érdemes gondoskodásából vasárnap és szerdán este a Károlyi kertben zene mellett szórakozhatik a sétáló közönség. Régen érzett hiány és közóhaj volt ez, a mit legjobban igazol a nagy számmal összegyülekező nép. Már két este produkálta, a többnyire szegény napszamos emberek gyermekeiből alakult 24 ifju, tavasz óta tartó szorgalommal kultivált zenei tudományát. A nagy számmal összegyűjtött közönség még tizenegy óra felé is gyönyörködéssel hallgatta az egyenruhás zenészeknek kellemes összhanggal és kellő taktussal le játszott zene darabjait. Ebből látható, hogy népünkben is van a városi jellem vonásból valami, csak alkalom legyen annak nyilvánítására. Azonban igen helyesen cselekednek a rendőrség, ha e zene estélyeken nem engedné a zenekar körül csoportosulni a népet és ellenőrizné az utak elállítását; no még a pajkoskodó és a kert fáiban kárt tehető csöcselék népség eltávolításáról is jó volna gondoskodni.

— **Kolera Mindszenten.** Csongrád vármegye alispánja táviratilag értesítette Békésmegye alispánját, hogy Mindszenten ázsiai kolera eset merült fel. Ebből kifolyólag Békésmegye alispánja sürgős rendelettel felhívta a szolgabírókat, hogy hatáskörükben mindent kövessenek el az ázsiai rém ellen szükséges óvó intézkedés tekintetében. Az alispáni rendeletet a szolgabírók szigorú utasítással kiadta a községeknek, hogy minden lehetőséget megtegyenek a kolera behurcolása ellen.

— **Közigazgatási ülés.** Békésvármegye közigazgatási bizottsága augusztusi ülését e hó 14-én tartja. Az ülést értesülésünk szerint Tallián Béla főispán fogja vezetni, ki a gyűlést megelőzőleg egy nappal székhelyére érkezik.

— **Figyelmeztetnek mindazok, kik a nagyváradi m. kir. bábaképezdén az 1893/4 évi téli tantolyamra magukat állami segély mellett felvétetni óhajtják, hogy a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszteriumhoz címzett, keresztlevél, erkölcsi és szegénységi bizonyítvánnyal ellátott folyamodványukat augusztus hó 26-ig hozzám küldjék be.** Kelt Nagyváradon, 1893. Augusztus hó 5-án. Dr. Konrád Márk.

Tűzoltóink közül 4-en tegnap, 5-en pedig ma reggel utaztak el a szabadkai orsz. tűzoltógyűlésre. A szarvasi egyletet Oláh Miklós képviseli. Résztvesznek még ő kivül: Kollár Lajos, Sinkovics István, Grosz Lambert, Szvák Mihály, Pollák Béla, Gyurik Pál, Pálka György, Petricz József urak. A nagygyűlés igen tanulságos leend, a mennyiben az tűzoltó szerkiállítással és a gyárosok versenyével van kapcsolatban. Ezenkívül az egyletek is versenyeznek és pedig 5 egylet; ezek között a mezőtúri szomszéd. Gróf Cziráky Béla személyesen fog elnökölni, József főherceget pedig szinte várják a congressusra

— **Békésmegye számokban.** Lu k á c s Endre, a vármegye első aljegyzőjének szerkesztése alatt most adatott ki a megye közigazgatási bizottságának jelentése. A jelentés az árvaszék különös elismerésével kezdődik, annak kiváló munkaszeretetének elismervén, majd a pénztári viszonyokra tér át. Öngyilkosság a múlt félévben 37 fordult elő. Baleset pedig 19. Fegyelmi ügy tizenegy merült fel: T ö m ö s k ö z y József k-ladányi jegyző ügye bírsággal, Gyöngyössi László iktató dorgálással, Orosháza község előjáróságának két tagja dorgálással ért véget. Maradt függőben még nyolc fegyelmi ügy. Zálogolás a fözsolgabírák által 1197. községek által 2812. foganatosított. Árverésre mindössze 118 esetben került a sor. A megyében 5 közjegyző és 58 ügyvéd van. Legtöbb Gyulán, legkevesebb Vésztőn, hol csak egy ügyvéd tartozkodik. Ezidén a vármegyének 4994 hadköteles ifja van, 776-al kevesebb mint a múlt évben. Besoroztatott 1365.

— **Levezető esatorna a belvizokról.** A belviz levezető esatorna hálózat részben elkészült. Bethlehem városrészben eszközendő betonosú átereszt létesítése iránt a Körös-tiszamarosi ármentesítő társulat főigazgatóságához egy bizottság fog kiküldetni.

— **A mező-túri pályaudvarba** most rakták le fundamentumát egy impozáns emeletes restaurációnak, melyet az állam, M. Túr nem kevés díszére 40,000 frf. költséggel épített. Mint hallottuk, az új vendéglő öszre készen lesz.

— **Uj vágóhid.** Az új vágóhid terve folyó hó 15-én fog a megye alispánjához jóváhagyás véget betérjesztetni.

— **Lemondás.** L i s k a J á n o s iparhatósági biztos ezen állásáról lemondott.

— **Hirdetmény.** A feloszlott békésmegyei 1848/9-ik évi honvédegylet örökálapítványának kezelése és felhasználása tárgyában 278/91 bgy. sz. a. alkotott vmegyei szabályrendelet értelmében, az említett alapítványnak jelenleg 84 frt 72 krt. tevő kamata a vármegye f. évi szeptember havában tartandó rendes közgyűlésében egy vagyonatan és kifogástalan erkölcsű, első sorban békésmegyei 1848/9 évi honvédek kiadatni fogván, — felhivatnak mindazon volt 1848/9 évi honvédek, kik a 84 frt 72 kr kamatot elnyerni óhajtják, hogy illetőségi, vagyonatansági és erkölcsi bizonyítványokkal, továbbá az 1848 9 évi önvédelmi harcban teljesített szolgálatukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket hozzám f. évi szept. hó 1-ig okvetlen betérjessék. Gyulán, 1893. augusztus hó 6-án. Jancsovits Pál, alispán.

— **Nyilvános számadás** az augusztus 6-án tartott műkedvelői előadásról. Összes bevétel: 208 frt. összes kiadás: 100 frt. 77 kr. Tiszta jövedelem 107 frt. 23 kr. A jótékonycélra felülfizettek: Gróf Bolza Géza 7 frt. ifj. Roszjarovitz János 1 frtot.

— **Nyilvános köszönet.** Fogadják az aug. 6-án tartott műkedvelői előadásán felülfizető urak, valamint az aréna részvénytársaság elnöksége az aréna díjtalan átengedéséért, ugy szintén Koncz Elek és Liszka Gyula urak kik a szinpad díszítésénél segédkezni szívesek voltak a rendezőség köszönetét,

Közgazdaság.

Felhívás kiállításra.

A békésmegyei gazdasági egylet hivatásának megfelelőleg a mezei gazdaság minden ágának fejlesztését, okszerű kezelését s egyáltalán tökéletesítését szem előtt tartván, f. évi október hó 7. és 8-ik napjain szarvasmarha, sertés, termény és kisebb gazdasági gépek és eszközök, továbbá M-Berény községével egyetértve házi és kisipari cikkek kiállítását, s a kiállítással kapcsolatban vetőgép és ekeversenyt rendez Mező-Berényben.

A lókiállítás azon okból nem lett a programmba felvéve, mert ugyan ez alkalommal a vármegyei lótenyésztő-bizottmány a nagyméltóságú földmivelési miniszterium áldozatkészségéből tenyész lódijazást rendez, s osztand ki jelentékeny jutalom díjakat és díszokleveleket.

A kiállítás és versenyek fontossága és hasznos volta közgazdasági tekintetéből elvitázhatlan, mert ezek által kisebb gazdáink — kik inkább helyhez kötve — a gyakorlat és szemlélődés által, a jó és czélszerű gazdasági gépeket és eszközöket leginkább felismerheti s igényeikhez képest beszerezheti. Figyelemre méltó dolog ez már csak azért is, mert a gazdaság tökélyesítésére a czélszerű és hasznos gazdasági gépek fontos tényezőkül tekinthetők.

De a kiállítások állattenyésztési és növénytermelési tekintetéből is fontosak, mert alkalmat nyújtanak a gazdaközönségnek egyrészt arra, hogy állattenyésztésének netaláni hibáit felismerhesse, s azt a másokéval összehasonlíthassa; de alkalma van másrészt arra is, hogy tapasztalatokat gyűjtjön a gazdasági növény és gabona termelés terén, s felismerve a jobbat, a czélszerűbb és jövedelmezőbbet, azt saját gazdaságában meghonosítván, jövedelmét fokozhassa.

Kiállítandó lesz a szarvasmarhák közül a magyar vagy keleti, a nyugati és e két faj keresztezéséből származott tehének, bikák, továbbá az 1—3 éves úszúk és bikák.

Sertésekből magyar és külföldi fajú koczák és kanok.

Mindennemű gazdasági és kerti növények magvai. Továbbá: mindennemű kisebb gazdasági gépek és eszközök, — s végre házi és gazdasági kis iparcikkek.

A vetőgép- és eke-versenyre, valamint a gazdasági gépek és eszközök kiállítására a hazai gépgyáros urak külön felhívásban fognak értesíteni s a részvétele felkérteni.

Részletes programunkban rövid idő múlva bővebben fogjuk a t. gazda közönséget értesíteni, jelen alkalommal elégnék tartjuk a figyelmet felhívni s kérni a t. gazda közönséget, hogy tekintve a célt, tekintve a közérdeket, minél tömegesebben legyenek szívesek a kiállításban részt venni, s a kiállítás érdekességét és fényét részvétükkel emelni.

Azon reményben, hogy mezőgazdaságunk emelésére. Békésvármegye gazdasági haladásának elősegítésére, s gazda közönségünk hasznára irányuló ezen áldozatkész törekvésünk előmozdítására a tisztelt ur közre működni szíves leend, tisztelettel vagyunk.

B.-Csabán, 1893. aug. hó 1-én.

A békésmegyei gazd. egylet.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:
SZIKES ANTAL.

Azonnal hasznóbérbeadó

Gr. Csáky Albin Excellentiája tulajdonát képező kondorosi 1000 hold szántó, **parcellákban is.** Felvilágosítást ad

DR. LENGYEL SÁNDOR
ügyvéd.

Hirdetés-

Nagyméltóságú gróf Csáky Albinné szül: Bolza Anna grófnőnek a csákoai pusztán (Kondoros község határában) levő 954 holdnyi birtoka **1894 évi szeptember 29-től** hasznóbérbe kiadó. A hasznóbérletre vonatkozó ajánlatok alólirotthoz intézendők.

Szarvas, 1893 aug. 5 én.

DR. SALACZ OSZKÁR,
ügyvéd.

SCHLICK-féle

vasöntöde és gépgyár
résztvénytársaság
BUDAPESTEN.

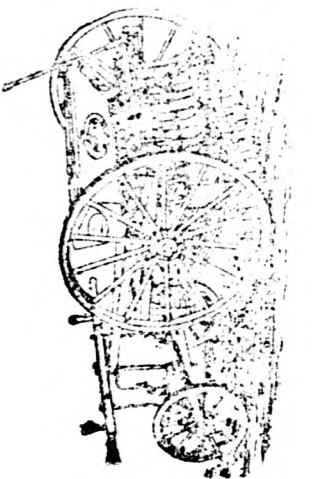
Gyár és irodák VI. kerület külső váczí-út.

Városi iroda és raktár Podmaniczky utca 14. Fiók raktár Kerepesi-út 77

Gőz- és járgánycséplő-készületek

számos első díjjal kitüntetett szab. Schlick-féle
2 és 3 vasu ekék, mélyű és egyetemeres acél-
ekék, eredeti SCHLICK és VIDÁTS-féle egyvasu
ekék, talajmivelő eszközök valamint.

Schlick féle szab. „Hatalmas” sorbavetőgépek
Takaromány készítő gépek, daráló-örömlők
és mindennemű gazdasági gépek. Eredeti ame-
rikai kéveket és marokrakó arató- és fűka-

száló gépek szállítható mezői vasutak stb. Előnyös fizetési feltételek. Leg-
utányosabb árak. Árj ingyen és bérmentve.

Hazánk legkedveltebb savanyúvize

MOHAI

AGNES

FORRÁS

Kitünő szolgálatot tesz az emésztési zavaroknál.

Gazdag szénsavtartalmu. — A borsók színét nem változtatja. — Természetes
ízű kalcium-só teszi,

a miért is a vendéglős uraknak kevertül „Spritzer” előnyös szolgálatot tesz.

Ujabbban a homokos talajban termelt savanykás borokhoz kiváló előnyösnek
bizonyult az Ágnes-forrás savanyúvize.

Ujabb orvosi bizonylatok az Ágnes-forrásról Mohán.

A mohai Ágnes-forrás vizét hosszú évek során át rendeltem s jó szolgálatot tesz
a gyomorhurut, a vékony bérek hurutos állapota, hólyaghurut és torokhurut esetében.

Budapest, 1892. márczius hava. *Dr. Kelli Károly,*
ny. r. egyet. tanár.

Kötelességemnek tartom értesíteni, hogy a folyó kolera-járvány alatt mohai
Ágnes-forrását kitünő sikerrel rendeltem. A gyomor és bel működését rendkívül hatáto-
san támogatja, a nélkül, hogy mint a többi savanyúvizek nagy része károsít és hasmenést okozza.
Örömmel konstatáltam, hogy nemcsak a hazai, hanem a külföldi ásványvizek között is
tegetés helyen áll.

Budapest, 1892. november 17.

Dr. Glaser Marcell.

A mohai Ágnes-forrás vizét, mint a természet által adott egyik megbecsülhetlen
kincsét, a legnagyobb mérvben szoktam orvosi gyakorlatomban betegemnek ajánlani; a körjavulat,
melykét ezen vízzel adom, heveny és idült gyomorhurut, az eredmény minden esetben kielégítő.

Adja Isten, hogy a külföldi hasznosítókra alkalmazott vizet teljesen kiszorítsa hazánk
ásványvíz-tartalmaiból.

N-Szalonia, 1892. október 29.

Dr. Demé Béla,
járás és Bihar, t. b. főorvosa.

A kolera-megbetegedés ellen präservatív gyógyszernek bizonyult.

Friss feltételekben az ország minden gyógyszeráránban,
fűszerkereskedésében és vendéglőjében kapható.

Országos
Gyár

Édeskút L.

es. és kir. és
szék kir. udv.
ásványvíz-
szállítónak

BUDAPEST, Erzsébet-tér 8. sz.

SZIKES ANTAL könyvnyomdája

S Z A R V A S O N

ELVÁLLAL MINDEN A KÖNYVNYOMDÁSZAT KÖRÉBE VÁGÓ MUNKÁKAT, ÚGYMINT

DISZES SZÁMLÁK, JEGYZÉKEK ÉS TUDÓSÍTÓ LEVELEK,

ELJEGYZÉSI ÉS ESKETÉSI KÁRTYÁK IZLÉSES MEGHÍVÓK ÉS TÁNCZRENDEK SZINES NYOMÁS VAGY ARANYOZÁSSAL

ÉTLAPOK, VÁROSI ÉSKÖZSÉGI HIVATALOS NYOMTATVÁNYOK,

JEGYZÉKEK CZIM-, ASZTALI- és NÉVJEGYEK, GYÁZSLAPOK KIMUTATÁSOK IDŐSZAKI IRATOK stb.

Egy jó házból való fiú tanonczúl felvétetik Szikes Antal könyvnyomdájában

Minden hazai hirapra és regényre előfizetés elfogadtatik.